

Kiinteistölehdessä kuntavaalikyselyn kolmannella kierroksella kaikki saivat yhteisen kysymyksen ja joka puolue lisäksi oman, joka koskee jotakin puolueen tärkeäksi ilmoittamaa asiaa.

Yhteinen kysymys: Mikä on taloyhtiöiden rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sen vaikutus asumismenoihin?

KUNTAVAALIKYSELYN KOLMAS KIERROS

Keskusta

KESKUSTA

Koska rakennuskanta uusiutuu hitaasti, ovat taloyhtiöiden tekemät valinnat rakennusten elinkaaren aikana merkittäviä hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa. Yhtenä keinona on puurakentamisen edistäminen. Asumismenojen hillitsemiseen taloyhtiöt voivat vaikuttaa joiltain osin, mutta leijonanosan asumisen kuluista muodostavat lopulta pakolliset isännöinti, lämmitys, huolto ja korjaukset. Näiden suuruuteen voi vaikuttaa suunnitelmallisuudella. Ratkaiseva merkitys asumisen kustannusten muodostumiseen on kunnan tekemällä energia- ja maankäyttöpolitiikalla sekä kiinteistöverolla.

Miten palveluja voidaan säilyttää ja kehittää pienemmissäkin kunnissa?

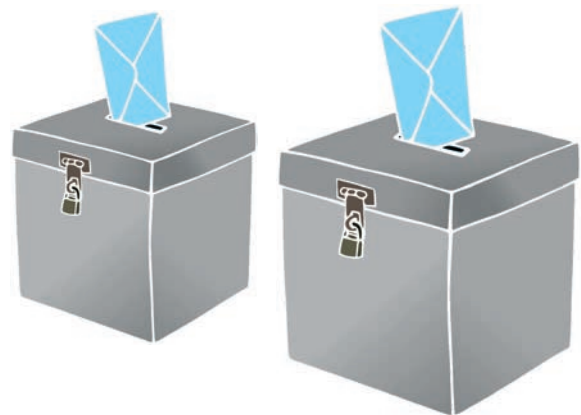
Riittävät ja tasa-arvoiset palvelut edellyttävät toimivia rakenteita, joita Keskusta on hallituksessa edistänyt esimerkiksi sote-uudistuksessa. Sen myötä kuntatalous tulee olemaan vakaampi ja ennustettavampi, ja voimavaroja siirtyy esimerkiksi elinvoiman, koulutus- ja kulttuuripalveluiden vahvistamiseen. Keskustan monipaikkaisuuslinjasta löytyy useita konkreettisia keinoja kuntien haasteisiin ja rahoituksen vahvistamiseen.

Tuija Patana, Keskustan Oulun kunnallisjärjestön pj.

KOKOOMUS

Taloyhtiöiden rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa on kiistanalainen. Kokoomuksen mielestä kotitalousvähennyksen laajentaminen myös asunto- osakeyhtiöiden teettämiin remontteihin olisi hallinnollisesti tehokas ja selvä tapa tukea taloyhtiöiden asukkaita energiatehok-

Kuntavaalit siirtyvät kesäkuulle

Oikeusministeriö kertoo, että puoluesihteerien enemmistö päätyi kokouksessaan 6.3. kannattamaan kuntavaalien siirtämistä järjestettäväksi 13. kesäkuuta. Ennakoäänestys pitenee kahteen viikkoon.

Hallitus tekee asiaa koskevan esityksen eduskunnalle, joka päättää kuntavaalien siirrosta.

kuutta ja uusiutuvaa energiaa edistävissä korjauksissa. Meille on tärkeää, että kannustimet toteutetaan siten, että ne kohtelevat kiinteistönomistajia tasapuolisesti eivätkä väärin kilpailua.

Miten kuntien taloutta kohennetaan ja toisaalta vastustetaan piiloverotusta kunnallisten liikelaitosten hinnoittelussa?

Kokoomus pitää tärkeänä, että kunnan palvelut tuotetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti, jotta erilaiset maksut, taksat ja verot pysyvät mahdollisimman matalalla tasolla. Jättemaksujen, sähkönsiirtomaksujen, vesimaksujen tai muiden maksujen korottaminen ei saa olla vuosittainen automaatti. Ensimmäinen on aina tehtävä kaikki mahdollinen kunnan

palvelujen tuottavuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseksi. Tuottavuutta voidaan parantaa esim. kilpailulla ja selkeyttämällä hallintoa ja johtamista.

Tuomas Kuoppala, ympäristöpoliittinen asiantuntija

KD

Kristillisdemokraatit

Energiaratkaisut ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Taloyhtiöiden osalta keskeistä on energiatehokkuuden parantaminen. Se vähentää energiankulutusta ja päästöjä ja myös vähentää asumiskustannuksia pitkällä aikavälillä. Taloyhtiöiden mahdollisuuksia tehdä kattavia remontteja tulee parantaa. KD on esittänyt mm. kotitalousvähennyksen laajentamista taloyhtiöiden yhteisiin korjauksiin. Muuttotappiokunnissa pankit eivät usein myönnä remonttilainoja taloyhtiöille. Valtio voisi tällöin tukea remonttien tekemistä remonttilainojen valtiontakauksella.

Miten kuntien yrittäjävastävällisyyttä parhaiten edistetään, taantuvillakin alueilla?

Ensimmäiseksi KD haluaa madaltaa yrittäjäksi lähtemisen kynnyksiä. Yrittäjyyttä voidaan edistää työllisyyspalveluissa. Kunnat voivat tarjota aloittavalle yrittäjälle tukipalveluita. Yrittämiseen liittyvä byrokratia pitää saada mahdollisimman kevyeksi ja kaikki palvelut keskittää yhdelle luukulle. Ns. yrittäjätili Viron mallin mukaan mahdollistaisi yritystoiminnan aloittamisen ilman hallinnollista takkaa. Kunnat voivat tukea yrittäjyyttä joustavalla kaavoitus- ja lupamenettelyllä. Liikennetarjousissa ja -investoinneissa pitää huomioida paikallisten yritysten tarpeet. Ylipäänsä elinvoima- ja vetovoimatekijät pitää olla kunnanvaltuuston työssä keskeisessä asemassa.

Asmo Maanselkä, puoluesihteer

PERUSSUOMALAISET

Hallituksen ilmastopolitiikka nostaa asumisen ja liikkumisen kuluja ja mm. nousevat lämmityskulut tekevät asumisesta kalliimpaa. Suomessa ympäristöasiat on jo pitkään otettu huomioon. Ilmastonmuutoksen puuttuminen onkin ensi sijassa kansainvälinen kysymys, johon tulee puuttua hiilitullien kaltaisilla toimenpiteillä. Ei ole mieltä ajaa suomalaista teollisuutta pahemmin saastuttaviin maihin liian kireällä ilmastopolitiikalla. Suomalainen tehtaanpiippu on ympäristöteko.

Mitä integrointikeinoja suosittelette silloin, kun kunta laskee maahanmuuton tuovan hyötyä?

Valtaosa maahanmuutosta tuo nykyään enemmän

menoja kuin kasvattaa verotuloja. Hyvä maahanmuutto on sellaista, jossa tulijat tuovat enemmän verotuloja kuin käyttävät palveluita, eivätkä tarvitse erityisiä integrointitoimenpiteitä, vaan sopeutuvat yhteiskuntaan omatoimisesti. Kuntien tulee toimia määrätietoisesti haittamaahanmuuton vähentämiseksi, mm. olemalla ottamatta kiintiöpakolaisia ja lopettamalla laittomasti maassa oleville annettavat palvelut ja maahanmuuttajien oman kulttuurin ja kielen tukemisen.

Simo Grönroos, puoluesihteer

Taloyhtiöillä on tärkeä rooli Suomen tavoitteessa olla ilmastoneutraali vuonna 2035. Kaikki eduskuntapuolueet (perussuomalaisia lukuun ottamatta) sitoutuivat vuoden 2018 lopussa siihen, että kasvihuonepäästöt 2030 olisivat 5 % alle 1990 tason. Hallitusohjelma on vielä kunnianhimoisempi tässä asiassa ja kuntavaali-ohjelmassa haluamme, että Suomi on ilmastoneutraali vuonna 2035. Siksi kaikilla sektoreilla on tehtävä työtä tavoitteen toteutumiseksi. Taloyhtiössä on mahdollista tehdä paljon, kun on kyse tehokkaasta resurssien käytöstä esim. energiatehokkuudessa ja investoinneissa. Meidän on oltava edelläkävijöitä näissä kysymyksissä. Samalla meidän on huolehdittava siitä, että kustannukset eivät kasva liikaa. Tässä myös valtion on tarvittaessa tuettava.

Mistä rahat ja millainen organisaatio oman kielen opetuksen ja integraation turvaamiseksi maahanmuuttajille?

Kaikilla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Tämä ei ole vain RKP:n kanta vaan lainaus perustuslaista (§17). Käytännössä tämä tapahtuu kunnissa. Kunnilla on erilaisia ratkaisuja, jotta tämä onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla. Kotoutuminen toimii parhaiten, kun kaikilla on myönteinen asenne kanssaihmisiiä kohtaan ja kohtelemme muita kunnioittavasti. Kuten muitakin lakisäätteisiä tehtäviä kunnassa, tämä on toteutettava kustannustehokkaasti. Muistetaan, että onnistunut kotoutuminen maksaa itsensä takaisin moninkertaisesti. Tarvitsemme Suomeen enemmän asukkaita, jotka viihtyvät, työskentelevät ja voivat hyvin.

Anders Wikström, lehdistösihteer

SDP

Asuntoyhtiöiden energiaremonteissa tulisi kannustaa eri keinoihin maalämmön käyttöönottoon monestakin eri syystä. Kertainvestointi järjestelmässä on suhteellisen suuri,

mutta varmuudella kannattava verraten mihin tahansa muuhun energiamuotoon. Asumismenojen kehityksessä maalämpö on myös varmin keino varmistaa menojen pysyminen mahdollisimman alhaisella tasolla pidemmällä ajanjaksolla. Uusia taloyhtiöitä perustettaessa ja yleensäkin uudisrakentamisessa erilaisten puurakentamismahdollisuuksien käyttäminen on kaikin puolin ympäristölle ystävällisempää. Tutkimusten mukaan betonin valmistus tuottaa 5–8 prosenttia koko maapallon kasvihuonekaasupäästöistä ja tähän voisimme oikein hyvin omalta osaltamme vaikuttaa panostamalla kovasti puurakentamisen eri innovaatioihin ja uuteen tutkimukseen.

Miten energiatehokkuutta parhaiten käytännössä edistetään; mitä esim. ARA:n avustuksissa voisi kehittää? Entä kotitalousvähennyksen uudistaminen myös osakaiden hyödynnettäväksi taloyhtiöiden remonteissa?

Energiatehokkuusremonteissa olisi syytä huomata se, että joskus suuremmaltakin tuntuvat investoinnit voivat kuolettua hyvinkin nopeasti suurikulutuskohteissa, mikäli ne toteutetaan järkevästi. Näihin remonteihin voidaan kannustaa parhaiten joko kohdennetuilla tuilla tai muilla vastaavilla kannustusmuodoilla. Avustusten tulisi tällaisista remonteista puhuttaessa olla sen verran suuria, että ne tukisivat taloyhtiön päätöstä pidemmällä tähtäimellä selkeästi järkevään muutokseen. Samaten avustuksen suuruus ja prosenttiosuus voisi oikein hyvin riippua siitä, kuinka suuri energiatehokkuuden parannus on kyseessä remontissa. ARA:n avustukset ovat myös yksi keino tehdä energiaremonteista houkuttelevampia taloyhtiöille.

Kotitalousvähennyksen uudistaminen siten, että sen käyttö helpottuisi taloyhtiöiden remonteissa

olisi tasapuolisuuden nimissä hyvä ratkaisu ja sitä selvittelään myös hallituksen toimesta. Nykyhallitus on tukenut suoralla euromääräisellä tuella energiaremontteja. Tämä on kannustavampi keino pienituloisia kohtaan kuin kotitalousvähennys.

Jukka Kunnari, kuntavaaliehdokas, Kemi

vasemmisto

VASEMMISTOLIITTO

Taloyhtiöiden merkitys ja rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa on keskeinen. Asuinrakennusten elinkaaren päästöjä voidaan vähentää vaihtamalla lämmitysratkaisut kestävämmiksi ja energiatehokkuusinvestoinneilla.

Erityisen tärkeää on panostaa kestävien energiamuotojen valintaan ja energian käytön vähentämiseen. Taloyhtiöiden keinovalikoimassa on esim. parantaa hukkalämmön talteenottoa ja lämpövarastointia, vaihtaa kestävämpiin lämmitysratkaisuihin kuten maalämpöön ja käyttää aurinkopaneeleja.

Suosimalla vanhaa rakennuskantaa purkamisen ja uuden rakentamisen sijaan voidaan vähentää rakennetun ympäristön päästöjä. Rakennuksen lähestyessä elinkaarensa loppua on taloyhtiössä ensisijaisesti arvioitava, voiko elinkaarta pidentää.

Sote-uudistus ja maakuntamalli siirtävät kunnan suoraan päätösvaltaa ”ylemmälle tasolle”. Miten kuntalaiset voivat jatkossa osallistua terveyspalveluiden ja muiden tärkeiden asioiden valvontaan?

Suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon suurimpia ongelmia ovat hidas pääsy avun ja tuen piiriin ja korkeat asiakasmaksut. Terveysterot köyhien ja rikkaiden välillä ovat kasvaneet kohtuuttomiksi. Jokaisen pitää

Viihtyisä taloyhtiön piha – helposti valmiilla paketeilla

Meiltä myös asennukset ja turvatarkastukset!

puuha

Pihan suosikit 1 **1990 €***

Ison pihan suosikit **7390 €***

Liikuntapiha **3790 €***

* Hintoihin lisätään alv sekä toimituskulut.

voida luottaa siihen, että ammattitaitoista apua ja tukea on saatavilla silloin kun tarvitsee. Nyt näin ei ole. Pienituloiset julkisia palveluita käyttävät pääsevät heikommin esimerkiksi lääkärin vastaanotolle. Näihin kysymyksiin etsitään ratkaisua sote-uudistuksesta.

Kunnissa päätetään yhä lähivuosina sosiaali- ja terveyspalveluista, ennen kuin sote-uudistus tulee voimaan. Näissä kuntavaaleissa voidaan vaikuttaa myös ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon panostamiseen, sosiaalisten ongelmien vähentämiseen ja avun turvaamiseen ajoissa. Nämä ovat sekä inhimillisesti että taloudellisesti järkevä tapa toimia. Jatkossa sote-palveluiden siirtyessä hyvinvointialueiden järjestämäksi tullaan sinne valitsemaan päättäjät erillisillä suorilla vaaleilla.

Pia Lohikoski, kansanedustaja

Vihreät De Gröna **VIHREÄT**

Taloyhtiöt tekevät tärkeitä päätöksiä korjauksista ja energiaremonteista, joilla on iso vaikutus rakennusten hiilijalanjälkeen. Taloyhtiö voi säästää tai tuottaa omaa energiaa

esim. poistoilmalämpöpumpun, aurinkopaneelien ja eristyksen parantamisen kautta. Useimmiten energiaremontit ovat taloudellisesti kannattavia, sillä ne laskevat energiakustannuksia.

Miten ympäristökysymyksiä edistetään kaupungissa, jossa monet kerrostalot ovat ”hataria” ja kaupunkirakenne hajanainen?

Eri puolilla Suomea tarvitaan erilaisia keinoja vähentää päästöjä. Taloyhtiöissä voidaan parantaa energiatehokkuutta, luopua öljylämmityksestä ja asentaa aurinkopaneeleita. Esim. Porvoo asentaa paneelit kaikkiin kaupungin uudisrakennus- ja peruskorjauskohteisiin.

Liikkumisen päästöjä voidaan vähentää hajanaisessakin kaupunkirakenteessa. Biokaasu- ja sähköautot, kimppakyydit ja toimiva pyöräilyinfra ovat kannattavia keinoja.

Kaupunkien lähiluonto, viher- ja suojelualueet ovat tärkeitä vapaa-ajanviettopaikkoja, joilla edistetään luonnon monimuotoisuutta ja metsien hiilinielua. Vihreät tavoittelee uutta luonnonsuojelualueutta joka kuntaan ensi valtuustokaudella.

Sarianna Mankki, poliittinen suunnittelija